
HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2015)0422

Erityiskertomus Frontexia koskevasta Euroopan oikeusasiamiehen oma-aloitteisesta tutkinnasta

Euroopan parlamentin päätöslauselma 2. joulukuuta 2015 erityiskertomuksesta Frontexia koskevasta Euroopan oikeusasiamiehen oma-aloitteisesta tutkinnasta OI/5/2012/BEH-MHZ (2014/2215(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen 7. marraskuuta 2013 päivätyn erityiskertomuksen Frontexia koskevasta Euroopan oikeusasiamiehen oma-aloitteisesta tutkinnasta OI/5/2012/BEH-MHZ,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 67 artiklan 1 kohdan ja 72 artiklan, 228 artiklan 1 kohdan (toisen alakohdan) ja 263 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan sekä erityisesti sen 41 artiklan (oikeus hyvään hallintoon) ja 47 artiklan (oikeus tehokkaiseen oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen),
- ottaa huomioon 9. maaliskuuta 1994 tehdyn Euroopan parlamentin päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista ja erityisesti sen 3 artiklan 7 kohdan,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselman 1932 (2013) ”Frontex: human rights responsibilities”,
- ottaa huomioon 26. lokakuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston perustamisesta (Frontex-asetus),
- ottaa huomioon Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 muuttamisesta 25. lokakuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1168/2011,
- ottaa huomioon Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetun komission tiedonannon ”Palauttamista koskeva EU:n toimintaohjelma” (COM(2015)0453),

- ottaa huomioon Frontexin menettelyohjeet Frontexin koordinoimien yhteisten palauttamisoperaatioiden alalla,
  - ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston 15. lokakuuta 2015 antamat päätelmät ja erityisesti niiden 2 kohdan n alakohdan,
  - ottaa huomioon vuonna 1951 tehdyn pakolaisten oikeusasemaa koskevan YK:n yleissopimuksen (Geneven yleissopimus) ja vuonna 1967 tehdyn pakolaisten oikeusasemaa koskevan New Yorkin pöytäkirjan,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 220 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen,
  - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan ja vetoamusvaliokunnan työjärjestyksen 55 artiklan mukaisen yhteisen käsittelyn,
  - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan sekä vetoamusvaliokunnan mietinnön (A8-0343/2015),
- A. ottaa huomioon, että 25. lokakuuta 2011 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1168/2011 Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 (jäljempänä Frontex-asetus) muuttamisesta vaaditaan, että virasto varmistaa perusoikeuksien sekä muuttajien, pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeuksien kunnioittamisen kaikilta osin;
- B. katsoo, että Frontexin, samoin kuin kaikkien muiden EU:n toimielinten, elinten tai laitosten on noudatettava toiminnassaan perusoikeuskirjaa ja että tämä velvoite tuodaan esiin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 263 artiklassa, jonka mukaan ”unionin elinten ja laitosten perustamissääädöksissä voidaan säätää erityisistä edellytyksistä ja menettelysäännöistä, jotka koskevat luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön kannetta kyseisten elinten tai laitosten sellaisten säädösten johdosta, joiden tarkoituksena on tuottaa näitä henkilöitä koskevia oikeusvaikutuksia”;
- C. toteaa, että nykyäänkään Frontexin koordinoitua toimintaa ei voida käytännössä erottaa jäsenvaltion toimista, joita se koordinoi, joten Frontexilla (ja sen kautta EU:lla) voi olla myös suora välitön tai välillinen vaikutus yksilöiden oikeuksiin ja se voi ainakin merkitä EU:n sopimuksen ulkopuolista vastuuta (katso unionin tuomioistuimen tuomio T-341/07, Sison III); toteaa, että tällaista vastuuta ei voida välttää pelkästään siksi, että on toteutettu hallinnollisia järjestelyjä sellaisten jäsenvaltioiden kanssa, jotka ovat mukana Frontexin koordinoimassa operaatiossa, kun tällaisilla järjestelyillä on välitön vaikutus perusoikeuksiin;
- D. toteaa, että unionin on tarkoitus liittyä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevaan Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimukseen;
- E. ottaa huomioon, että Frontex-asetuksen 26 a artiklassa säädetään perusoikeusstrategiasta ja edellytetään virastoa laatimaan tällainen strategia ja kehittämään sitä edelleen, perustamaan neuvoa-antava ryhmä ja nimittämään perusoikeusvaltuutettu;
- F. toteaa, että kaikkia Frontexin toimiin osallistuvia henkilöitä koskevien menettelyohjeiden 5 artiklan a kohdassa korostetaan, että Frontexin toimiin osallistuvien on muun muassa edistettävä oikeuksia ja menettelyjä koskevien tietojen antamista henkilöille, jotka hakevat kansainvälistä suojelua;

- G. toteaa, että asetuksen (EY) N:o 863/2007 9 artiklassa säädetään, että ulkorajoilla seuranta- ja valvontatoimista vastaavien työryhmien jäsenten on noudatettava yhteisön oikeutta sekä vastaanottavan jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä;
- H. ottaa huomioon, että Euroopan oikeusasiamies käynnisti vuonna 2012 oma-aloitteisen tutkinnan siitä, miten Frontex oli noudattanut perusoikeusvelvoitteitaan;
- I. ottaa huomioon, että Euroopan oikeusasiamiehen suositusluonnokseen sisältyi yksilövalitusmekanismin perustaminen;
- J. ottaa huomioon, että Euroopan oikeusasiamies antoi lisäksi erityiskertomuksen, jossa vaadittiin yksilövalitusmekanismin perustamista;
- K. ottaa huomioon, että parlamentin työjärjestyksen 220 artiklan 2 kohdan mukaan oikeusasiamies tiedottaa hallinnollisista epäkohdista parlamentille ja asiasta vastaava valiokunta voi laatia niistä mietinnön;
- L. ottaa huomioon, että Frontexin tehtävänä on varmistaa ulkorajojen valvonnassa sovellettavia vaatimuksia ja menettelyjä koskevien sääntöjen tehokas täytäntöönpano perusoikeuksien osalta jäsenvaltioiden välisen operatiivisen yhteistyön tehostetun yhteensovittamisen avulla, ja toteaa, että näillä toimilla on selviä ihmisoikeuksiin kohdistuvia vaikutuksia, joita Frontex ja EU eivät ole torjuneet tehokkaasti;
- M. toteaa, että Frontex tekee myös operatiivista yhteistyötä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa sen toimeksiannon kiinteänä osana sellaisilla keskeisillä aloilla kuin tietojenvaihto, riskianalyysi, koulutus, tutkimus ja kehittäminen, yhteiset operaatiot (yhteiset palauttamisoperaatiot mukaan luettuina) ja pilottihankkeet;
- N. toteaa, että Frontex-asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti viraston ja jäsenvaltioiden on noudatettava normeja ja sääntöjä, jotka ovat vähintään unionin lainsäädännössä säädettyjen normien ja sääntöjen tasoisia, myös silloin, kun kolmansien maiden kanssa tehdään yhteistyötä niiden alueella;
- O. ottaa huomioon, että Frontexin operatiivista yhteistyötä kumppanimaiden toimivaltaisten viranomaisien kanssa tehdään sellaisten työjärjestelyjen avulla, jotka eivät ole oikeudellisesti sitovia ja jotka eivät kuulu kansainvälisen oikeuden soveltamisalaan ja joiden käytännön täytäntöönpanon ei katsota täyttävän Frontexin ja EU:n kansainvälisiä velvoitteita; katsoo, että tämä tilanne muodostaa oikeudellisen epävarmuustekijän, joka voi mahdollisesti olla ristiriidassa Frontexin ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa;
- P. ottaa huomioon, että Frontexilla ja jäsenvaltioilla on yhteiset mutta erilliset vastuualueet mitä tulee Frontexin operaatioiden ja kokeiluhankkeiden yhteydessä toimivien virkamiesten toimintaan;
- Q. toteaa, että koska Frontexin perustamisesta lähtien sen toimivaltuuksia on lisätty, viraston olisi katsottava olevan keskeisenä toimijana vastuussa rajojen hallintaan liittyvässä prosessissa myös silloin, kun perusoikeuksien loukkaamiseen liittyviä väitteitä esitetään;
- R. ottaa huomioon, että useimmat Frontexin operaatioihin osallistuvat henkilöt ovat muun jäsenvaltion kuin vastaanottavan jäsenvaltion kyseistä operaatiota tukemaan lähettämiä vierailevia virkamiehiä;

- S. ottaa huomioon, että Frontex-asetuksen 2 a artiklan mukaisesti menettelyohjeita sovelletaan kaikkiin viraston toimintaan osallistuviin henkilöihin;
- T. ottaa huomioon, että Frontex-asetuksen 10 artiklan 3 kohdan mukaan Frontexin operaatioihin osallistuvat vierailevat virkamiehet voivat suorittaa tehtäviä ja käyttää toimivaltaa vain vastaanottavan jäsenvaltion ohjeiden mukaisesti ja pääsääntöisesti vastaanottavan jäsenvaltion rajavartijoiden läsnä ollessa;
- U. ottaa huomioon, että koska Frontexin operaatioissa käytetään Frontexin tunnuksen ohella erilaisia univormuja, ihmisten on vaikea havaita, kenen toimivallan piiriin virkamies kuuluu ja viime kädessä mihin mahdollinen valitus pitäisi osoittaa – Frontexille vai suoraan kyseiselle jäsenvaltiolle;
- V. ottaa huomioon, että Frontex-asetuksen 3 artiklan 1 a kohdan mukaan virastolla ei ole täytäntöönpanovaltaa jäsenvaltioissa eikä valtuuksia määrätä seuraamuksia jäsenvaltioille tai niiden virkamiehille;
- W. toteaa, että Frontexin yhteisten operaatioiden toimintasuunnitelmat ovat oikeudellisesti sitovia ja että Frontex-asetuksen 3 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Frontexin pääjohtaja ja vastaanottava jäsenvaltio sopivat niistä osallistuvia jäsenvaltioita kuultuaan;
- X. ottaa huomioon, että Frontex on jo luonut vakavia tapauksia koskevan raportointijärjestelmän, jossa ovat osallisina Frontexin operaatioista vastaava osasto, Frontexin oikeudellinen yksikkö ja Frontexin perusoikeusvaltuutettu ja jossa lopullisen päätöksen tekee Frontexin pääjohtaja; ottaa huomioon, että tässä järjestelmässä käsitellään Frontexin henkilöstöltä ja vierailevilta virkamiehiltä sisäisesti saatuja valituksia eikä siinä siten oteta huomioon suoria valituksia ihmisiltä, jotka väittävät perusoikeuksiaan rikotun;
- Y. ottaa huomioon, että yksilövalitusjärjestelmiä on Euroopan tasolla jo olemassa Euroopan investointipankin, Euroopan perusoikeusviraston ja Euroopan oikeusasiamiesten verkoston puitteissa; katsoo, että olisi otettava huomioon, että Frontex on operatiivinen virasto, joka poikkeaa ominaisuuksiltaan edellä mainituista organisaatioista;
- Z. toteaa, että komissio on sitoutunut tarkastelemaan Frontexia uudelleen lähitulevaisuudessa;

Miksi Frontexin olisi perustettava yksilövalitusmekanismi

1. pitää myönteisenä, että Euroopan oikeusasiamies on esittänyt erityiskertomuksen Frontexia koskevasta oma-aloitteisesta tutkinnastaan; tukee sitä, että Frontex on pyrkinyt ottamaan oikeusasiamiehen 13 suosituksesta 12 huomioon; antaa tunnustusta Frontexin nykyisille perusoikeuksien kunnioittamista lisääville toimille, joihin sisältyvät muun muassa, vakavia tapauksia koskevan raportointijärjestelmän luominen sekä menettelysääntöjen kehittäminen, perusoikeuksia käsittelevän neuvoa-antavan foorumin luominen ja perusoikeusyksikön perustaminen;
2. tukee Euroopan oikeusasiamiehen Frontexille antamaa suositusta, jonka mukaan sen olisi käsiteltävä yksilövalituksia, jotka koskevat perusoikeuksien rikkomista sen operaatioiden yhteydessä, ja annettava tarvittavaa hallinnollista tukea tätä varten; kehottaa Frontexia perustamaan asianmukaisen valitusmekanismin myös niiden

työjärjestelyidensä puitteissa, jotka se on tehnyt kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa;

3. on syvästi huolestunut oikeudellisesta tyhjiöstä, joka koskee kolmannen maan virkamiesten lähettämistä yhteisten palauttamisoperaatioiden aikana, kuten Euroopan oikeusasiamies korosti kertomuksessaan, sekä vastuullisuuden puutteesta, mikä näin ollen jatkuisi ihmisoikeusloukkaustapauksessa, jossa on mukana kolmannen maan virkamiehiä;
4. katsoo, että kun humanitaariset ja oikeudelliset haasteet unionin ulkorajoilla jatkuvasti kasvavat ja kun Frontexin operaatioita vahvistetaan, tarvitaan mekanismi, joka pystyy käsittelemään yksilövalituksia väitetyistä perusoikeuksien rikkomisista, joita Frontexin operaatioiden tai kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön yhteydessä ilmenee, jolloin siitä tulee ensisijainen valituksia vastaanottava elin;
5. katsoo, että yksilövalitusmekanismin perustaminen antaisi yksityishenkilöille mahdollisuuden käyttää oikeuttaan tehokkaisiin suojakeinoihin, jos heidän perusoikeuksiaan loukataan; toteaa, että tällaisen valitusmekanismin käyttöönotto lisäisi avoimuutta ja perusoikeuksien kunnioittamista myös Frontexin työjärjestelyjen puitteissa, koska Frontex ja unionin toimielimet olisivat tietoisempia mahdollisista perusoikeuksien rikkomisista, jotka voisivat muussa tapauksessa jäädä havaitsematta, raportoimatta ja ratkaisematta; korostaa, että avoimuuden puute koskee erityisesti Frontexin työjärjestelyjä, joita parlamentti ei voi valvoa demokraattisesti, koska sitä ei tarvitse kuulla ennen kyseisten järjestelyjen määrittämistä ja parlamentille ei edes ilmoiteta, miten ne pannaan käytännössä täytäntöön;
6. toteaa, että Frontex-asetuksen mukaisesti vaikuttaa siltä, että ei ole olemassa oikeudellisia esteitä yksilövalitusmekanismin käyttöönotolle ja että tällainen mekanismi kuuluisi jopa Frontex-asetuksen 26 a artiklan 3 kohdan soveltamisalaan, sillä sen mukaisesti perusoikeusvaltuutettu osallistuu perusoikeuksien valvontajärjestelmään; toteaa, että tällainen mekanismi olisi EU:n lainsäädännön ja hyvän hallintotavan periaatteen mukainen ja vahvistaisi viraston perusoikeusstrategian käytännön täytäntöönpanoa; uskoo, että Frontexin kykyä käsitellä mahdollisia perusoikeuksien rikkomuksia olisi vahvistettava, kun sen unionin lainsäädännön mukaista roolia laajennetaan ja erityisesti kun se osallistuu järjestelykeskusten alueilla työskenteleviin muuttoliikkeen hallinnan tukitiimeihin ja tekee työjärjestelyjen välityksellä operatiivista yhteistyötä kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa;
7. katsoo, että Frontexin koordinoivan roolin ei pitäisi rajoittaa sen kansainvälisen oikeuden ja EU:n lainsäädännön mukaista vastuuta erityisesti sen suhteen, että varmistetaan, että muuttajien ja turvapaikanhakijoiden perusoikeuksia kunnioitetaan ja suojellaan; muistuttaa, että perusoikeuskirjan määräykset sitovat kaikkia unionin virastoja ja jäsenvaltioita, kun ne panevat EU:n lainsäädäntöä täytäntöön;

Yksilövalitusmekanismin rakenne

8. katsoo, että on perusteltua voida olettaa, että Frontexin operaatioihin osallistuvien henkilöiden toimet ovat kytkettävissä Frontexiin ja yleisemmin EU:hun; korostaa, että oikeudelliset suhteet sekä Frontexin ja jäsenvaltioiden erilliset vaikkakin yhteiset vastuut eivät saisi heikentää perusoikeuksien turvaa eivätkä näiden oikeuksien kunnioittamista yhteisissä operaatioissa; palauttaa mieliin, että Frontexilla ei ole valtuuksia määrätä seuraamuksia jäsenvaltioille tai niiden virkamiehille; uskoo, että

siksi olisi otettava aiheellisella tavalla huomioon Frontexin ja jäsenvaltioiden toimivaltaan liittyvä kysymys;

9. korostaa, että Frontex tarvitsee virallisen keskitetyn rakenteen yksilövalitusten käsittelyä varten; suosittelee, että Frontexin perusoikeusvaltuutetun olisi oltava keskeisessä roolissa valitusten käsittelyssä; katsoo, että tämän yksikön olisi erityisesti tarkastettava puolueettomasti valitusten käsiteltäväksi ottaminen, valikoitava ne, välitettävä ne asiasta vastaaville viranomaisille ja huolehdittava perusteellisesta seurannasta;
10. pitää myönteisenä, että Frontex on jo perustanut menettelyn, jossa käsitellään Frontexin henkilöstön ja vierailevien virkamiesten sisäisesti esittämiä raportteja vakavista perusoikeuksien rikkomisista; toteaa, että tätä menettelyä käytetään jo käsittelemään Frontexin operaatioon suoraan osallistumattomien kolmansien osapuolten valituksia, ja suosittelee, että tätä menettelyä kehitetään edelleen tavoitteena täysimittainen ja helppokäyttöinen yksilövalitusmekanismi; korostaa, että Frontexin olisi varmistettava, että mekanismi noudattaa helppokäyttöisyyden, riippumattomuuden, tehokkuuden ja avoimuuden kriteerejä;

Valitusten esittäminen ja käsiteltäväksi ottaminen

11. katsoo, että henkilöillä, jotka katsovat, että Frontexin tunnusta käyttävät rajavartijat ovat aiheuttaneet haittaa heille, olisi oltava oikeus tehdä valitus; vaatii Frontexia takaamaan täyden luottamuksellisuuden ja olemaan julkistamatta valituksen esittäjän henkilöllisyyttä kolmansille osapuolille ilman hänen suostumustaan, ellei sitä velvoiteta lain nojalla tekemään näin oikeuden päätöksen perusteella; katsoo lisäksi, että Frontexin olisi varmistettava, että kaikin tavoin huolehditaan siitä, että valitusten käsittelyn aikana vältetään kaikki eturistiriidat;
12. toteaa, että valitusmekanismin väärinkäytön estäminen edellyttää suojakeinoja; suosittelee siksi, että nimettömiä valituksia ei hyväksytä; korostaa kuitenkin, että tähän eivät sisälly valitukset, joita hyvässä uskossa toimivat kolmannet osapuolet tekevät sellaisen valituksen tekijän puolesta, joka voi haluta pitää henkilöllisyytensä salassa; ehdottaa edelleen, että käsiteltäväksi otetaan vain valitukset, jotka perustuvat EU:n lainsäädännön suojelemien perusoikeuksien rikkomuksiin; katsoo, että tämän ei pitäisi estää Frontexia ottamasta huomioon muita valitusmenettelyn ulkopuolisia lähteitä, joista saa tietoa väitetyistä oikeuksien rikkomisista, mukaan luettuina yleiset raportit, joita ovat laatineet kansalaisjärjestöt, kansainväliset organisaatiot ja muut asianomaiset sidosryhmät; korostaa, että valitusten käsiteltäväksi ottamiseen tarvitaan selkeät kriteerit, ja suosittelee, että laaditaan vakioimuotoinen valituslomake, jossa vaaditaan yksityiskohtaisia tietoja, kuten tapauksen päivämäärä ja paikka, koska tämä helpottaisi käsiteltäväksi ottamisesta tehtäviä päätöksiä; suosittelee, että kriteerit ja vakioimuotoinen lomake määritellään yhteistyössä neuvoo-antavan foorumin kanssa;
13. korostaa, että edellä mainitun lomakkeen olisi oltava saatavilla kielillä, joita muuttajat ja turvapaikanhakijat ymmärtävät tai joita heidän voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, ja että siihen olisi sisällytettävä kaikki tarvittava tieto siitä, miten valitus tehdään, ymmärrettävästi käytännön ohjeet mukaan luettuina; palauttaa mieliin, että asetuksessa (EU) N:o 656/2014 säädetään jo nyt tulkkien, oikeudellisten neuvonantajien ja muiden asiaankuuluvien asiantuntijoiden saatavuudesta maissa; suosittelee mahdollisuutta voida käynnistää valitusmenettely suullisesti Frontexin tunnusta käyttävälle henkilölle siten, että kyseinen virkamies kirjaa valituksen asianmukaisesti;

kehottaa Frontexia asettamaan valituslomakkeen saataville sekä älypuhelimille soveltuvassa sähköisessä muodossa verkkosivustollaan että painettuna siten, että sen voi saada jäsenvaltioiden profiilointikeskuksista sekä Frontexin henkilöstöltä ja Frontexin operaatioihin osallistuvilta vierailivilta virkamiehiltä;

14. suosittelee, että Frontex asettaa valituksen esittämiseksi kohtuullisen määräajan ja varmistaa, että valitus voidaan esittää Frontexin operaation päättymisen jälkeen; pitää tätä erityisen tarpeellisenä palautusoperaatioiden kannalta; suosittelee, että jäsenvaltiot käsittelevät valitukset kohtuullisen ajan kuluessa kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti;

Vierailevia virkamiehiä koskevat valitukset

15. toteaa, että mahdolliset valitukset voivat liittyä vieraileviin virkamiehiin, jotka kuuluvat jonkin jäsenvaltion toimivallan piiriin mutta käyttävät Frontexin tunnusta; toteaa, että nämä virkamiehet käyttävät tehtäviä suorittaessaan omia kansallisia univormuja, joissa ei välttämättä ilmoiteta näkyvästi nimeä tai tunnistenumeroa; toteaa, että vaikka vierailevia virkamiehiä veloitetaan pitämään mukanaan valtuuskirjaa, tunnisteiden vaatiminen voi muodostaa esteen virkamiehen vastaisen valituksen tekemiselle; suosittelee, että kaikki henkilöt, jotka toimivat Frontexin tunnuksen alaisuudessa, pitävät univormussaan nimen tai tunnistenumeron näkyvästi esillä;
16. muistuttaa, että Frontexilla ei ole toimivaltaa käynnistää kurinpitomenettelyjä muita kuin oman henkilöstönsä jäseniä vastaan ja että Frontex-asetuksen 3 artiklan 1 a kohdan mukaan kurinpitotoimenpiteiden toteuttaminen kuuluu kotijäsenvaltion yksinomaisen toimivallan piiriin;
17. toteaa, että jäsenvaltiot käsittelevät vierailevia virkamiehiä koskevia valituksia hyvin vaihtelevasti; on huolissaan siitä, että jotkut jäsenvaltiot eivät kenties käytännössä tutki väitettyjä perusoikeusrikkomuksia; kehottaa Frontexia ja jäsenvaltioita tekemään läheistä yhteistyötä ja vaihtamaan parhaita käytäntöjä, jotta varmistetaan vierailevia virkamiehiä koskevien valitusten asianmukainen seuranta;
18. suosittaa, että perusoikeusvaltuutetun yksikkö siirtää vierailevaa virkamiestä koskevan valituksen selkeästi määriteltä väilyjärjestelmää käyttäen asiasta vastaavalle kansalliselle viranomaiselle; suosittelee, että tähän järjestelmään sisällytetään muutoksenhakumekanismi sellaisia tapauksia varten, joissa valitusta ei oteta käsiteltäväksi tai se hylätään; pitää tärkeänä, että mukaan otetaan kansalliset oikeusasiamiehet tai muut perusoikeuksista vastaavat asiaankuuluvat elimet, joilla on valtuudet tutkia kansallisia viranomaisia ja virkamiehiä, koska perusoikeusvaltuutetulla ei tällaista oikeutta ole; korostaa, että Frontexin on tehtävä yhteistyötä kansallisten ihmisoikeuselinten sekä kansallisten rajaviranomaisten kanssa;
19. suosittelee, että sukupuolinäkökohtien huomioon ottamista koskeva koulutus tehdään pakolliseksi sekä Frontexin henkilöstölle että vieraileville virkamiehille ennen kuin he osallistuvat Frontexin operaatioon erityisesti siksi, että voidaan lisätä tietämystä sukupuoleen perustuvasta väkivallasta ja maahanmuuttajanaisten haavoittuvuudesta;
20. katsoo, että perusoikeusvaltuutetun olisi tarvittaessa tiiviissä yhteistyössä Frontexin kyseisen operatiivisen osaston kanssa avustettava kansallisten viranomaisten toteuttamissa tutkimuksissa antamalla lisätietoja tapauksesta;

21. korostaa, että Frontexin olisi tiiviisti seurattava valituksia pyytämällä muodollisesti palautetta kyseiseltä jäsenvaltiolta ja tarvittaessa lähettämällä varoituskirje, jossa muistutetaan mahdollisista toimista, joita Frontex voi toteuttaa, jos kyseiseen kirjeeseen ei vastata; muistuttaa, että Frontexilla on oikeus saada tietoa perusoikeusrikkomuksista, joihin vierailevat virkamiehet ovat syylistyneet, koska se on velvollinen valvomaan perusoikeuksien kunnioittamista kaikessa toiminnassaan; suosittelee, että Frontex tekee tiivistä yhteistyötä kansallisten rajaviranomaisten kanssa ja myös kansallisten ihmisoikeuselinten kanssa;
22. suosittaa, että perusoikeusvaltuutettu esittää valituksen tekijälle perustelut, jotka sisältävät asiasta vastaavan kansallisen viranomaisen yhteystiedot, jos Frontex ei käynnistä seurantamenettelyä;
23. muistuttaa, että Frontexin kurinpitomenettelyä voidaan soveltaa myös komennettuihin vieraileviin virkamiehiin ja komennettuihin kansallisiin asiantuntijoihin, jos kyseinen jäsenvaltio sen hyväksyy; muistuttaa, että Frontex voi pyytää jäsenvaltiota välittömästi poistamaan vierailevan virkamiehen tai komennetun kansallisen asiantuntijan Frontexin toiminnasta, jos jäsenvaltio ei salli kurinpitomenettelyn toteuttamista, ja tarvittaessa poistamaan kyseisen henkilön vierailevien virkamiesten valmiusluettelosta;
24. kehottaa pääjohtajaa harkitsemaan, että kaikki virkamiehet, joiden todetaan rikkoneen perusoikeuksia, suljetaan kaikkien Frontexin operaatioiden tai kokeiluhankkeiden ulkopuolelle; korostaa, että tätä olisi sovellettava myös kumppanimaiden kansallisiin virkamiehiin, jotka osallistuvat Frontexin operaatioihin työjärjestelyjen osana;
25. katsoo, että olisi selvitettävä mahdollisuutta peruuttaa taloudellinen tuki jäsenvaltioilta tai keskeyttää jäsenvaltion osallistuminen yhteisiin operaatioihin vakavissa perusoikeuksien loukkaamiseen liittyvissä tapauksissa; katsoo lisäksi, että olisi päätettävä operaation keskeyttämisestä tai viime kädessä lopettamisesta vakavissa tai jatkuvissa perusoikeuksien loukkaamiseen liittyvissä tapauksissa ilman, että mitenkään rajoitetaan ihmishenkien pelastamista;
26. katsoo, että olisi laadittava selvät kriteerit siitä, milloin Frontexin operaatio olisi lopetettava neuvoa-antavan foorumin, perusoikeusvaltuutetun tai muun asiaankuuluvan toimijan kuten FRA:n, UNHCR:n tai IOM:n kaltaisten valtiosta riippumattomien järjestöjen suosituksista;
27. korostaa, että yksilövalitusmekanismin ei pitäisi katsoa antavan valituksen esittäjille mitään lisäoikeuksia rikosoikeudellisiin suojakeinoihin; muistuttaa, että rikostutkinnasta vastaa jäsenvaltio, jossa operaatiot toteutetaan;

Yleisiä seikkoja

28. katsoo, että yksilövalitusmekanismi voi olla tehokas vain, jos mahdolliset valitusten esittäjät ja Frontexin operaatioihin osallistuvat virkamiehet saadaan tietoisiksi henkilöiden oikeudesta valittaa järjestämällä tehokas ja sukupuolinäkökohdat huomioon ottava tiedotuskampanja EU:n virallisilla kielillä sekä turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien ymmärtämällä kielellä tai kielellä, jota heidän voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän; uskoo, että mahdollisesti käsittelemättä jäävien valitusten määrää voidaan rajoittaa merkittävästi tällaisella tiedotuskampanjalla ja valituksia koskevalla hyvin strukturoidulla käsiteltäväksi ottamisen tarkastelulla; katsoo, että palautettaville

henkilöille olisi ilmoitettava ennen palauttamisoperaatiota heidän oikeuksistaan, valitusoikeus mukaan luettuna;

29. katsoo, että yksilövalitusmekanismin olisi oltava tehokas ja avoin; korostaa, että perusoikeusvirastolle olisi myönnettävä riittävät resurssit ja henkilöstö, jotta se voi käsitellä saatuja valituksia, ja kehottaa myöntämään tarvittavat lisäresurssit tähän tarkoitukseen;
30. katsoo, että perusoikeusvaltuutetulle määrättyjen tehtävien kuvaus on liian rajoitettu ja sanamuodoltaan epämääräinen; panee merkille, että tällä hetkellä valtuutetun tehtäviä kuvaillaan ainoastaan avoimia toimia koskevassa ilmoituksessa; ehdottaa, että perusoikeusvaltuutetun tehtäviä koskevat säännökset sisällytetään Frontex-asetuksen tulevaan tarkistamiseen;
31. katsoo, että jotta Frontexin avoimuutta, vastuullisuutta ja tehokkuutta voidaan parantaa ja mahdollistaa yksilövalitusten perinpohjainen tutkiminen, Frontexin varojen käytöstä olisi ilmoitettava säännöllisesti parlamentille ja se olisi julkistettava Frontexin verkkosivustolla;
32. pitää myönteisenä, että Euroopan oikeusasiamies, perusoikeuksien alalla toimivaltaiset Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenet ja Frontexin neuvoa-antava ryhmä ovat valmiita tukemaan Frontexia yksilövalitusmekanismin perustamisessa ja täytäntöönpanossa; kehottaa Frontexia noudattamaan Euroopan investointipankin kaltaisten muiden unionin elinten hyvää käytäntöä läheisessä yhteistyössä Euroopan oikeusasiamiehen kanssa;
33. suosittelee, että Frontex ja Euroopan oikeusasiamies käynnistävät tiiviin yhteistyön parantaakseen yksilöiden suojelua Frontexin toimintaan liittyviltä mahdollisilta hallinnollisilta epäkohdilta myös silloin, kun virasto työskentelee työjärjestelyjen avulla EU:n ulkorajojen ulkopuolella;
34. kehottaa jäsenvaltioita ja Frontexin kanssa työjärjestelyjä tehneitä kumppanimaita tekemään viraston kanssa tiivistä yhteistyötä, jotta varmistetaan valitusmekanismin moitteeton toiminta; kannustaa Frontexia antamaan jäsenvaltioille ja asianomaisille kolmansille maille teknistä tukea mekanismin tehokkuuden varmistamiseksi;
35. korostaa, että ilman huoltajaa olevat alaikäiset, sukupuoleen perustuvan väkivallan uhreina olevat naiset, HLBTI-henkilöt ja muut haavoittuvat ryhmät tarvitsevat erityissuojelua; suosittelee, että tarvittaessa Frontex kuulee asianomaisia EU:n virastoja tässä asiassa;
36. kehottaa Frontexia antamaan julkisesti tietoja valitusmekanismista yleisen vuosikertomuksensa yhteydessä; suosittelee, että se ilmoittaa saatuun valituksen määrään, perusoikeusloukkausten tyyppiin, kyseisen Frontexin operaation ja Frontexin toteuttamat seurantatoimet; toteaa, että tällaiset tiedot auttaisivat Frontexia havaitsemaan mahdolliset puutteet ja parantamaan työskentelymenetelmiään;
37. suosittelee, että yksilövalitusmekanismi sisällytetään Frontex-asetuksen tulevaan tarkistamiseen;

o

o o

38. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, Euroopan oikeusasiamiehelle, kansallisille parlamenteille ja Frontexille.